

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสภาพสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามาพร้อมกับความเจริญทางด้านวัตถุ จำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจ และความสับสนทางการเมือง อีกทั้งข้อบกพร่องของการให้การศึกษาทางจริยธรรม ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสภาพการดำเนินชีวิตของคนไทย ซึ่งแต่เดิมเคยอยู่กันอย่างเรียบง่าย ท่ามกลางความสงบสุข มีความสุขกับธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม มีน้ำใจไมตรีเกื้อกูลพึ่งพาอาศัยกัน บัดนี้ได้แปรเปลี่ยนไป คนไทยในปัจจุบันต้องแก่งแย่งแข่งขันกันท่ามกลางโอกาสเพื่อประโยชน์ส่วนตนในรูปแบบต่าง ๆ คนในเมืองต่างอยู่กันอย่างแออัด สภาพชีวิตที่สับสนวุ่นวาย ซึ่งก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางด้านวัฒนธรรม ค่านิยม สุขภาพกายและสุขภาพจิต ไม่มีใครนึกเอื้ออาทรเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ต่างมีความเห็นแก่ตัวเอวรีดเอาเปรียบ ฉกฉวยโอกาสโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น ซากความรับผิดชอบ ซากหิริ - โศกคตปะ สัตถธรรมอันดีงามหมดไป สังคมจึงขาดความสงบสุข เกิดปัญหามากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหาโสเภณี ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาแรงงานเด็ก ปัญหาแหล่งอบายมุข ปัญหาเยาวชน ตลอดจนการพัฒนาที่ไม่สมดุลระหว่างชนบทกับตัวเมือง และโอกาสทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน

การพัฒนาสังคมไทยให้เบาบางจากปัญหาต่าง ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคน ในประเทศให้มีคุณภาพทั้งในด้านความรู้และด้านจิตใจไปพร้อมกัน ซึ่งการให้การศึกษาเท่านั้นที่จะเป็นเครื่องมือพัฒนาคนไปสู่เป้าหมายได้ดังประสงค์

การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคน ให้เป็นพลเมืองดีของสังคม และประเทศชาติ กล่าวคือ สังคมต้องการผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการแขนงต่าง ๆ ที่บุคคลได้ศึกษามาอย่างลึกซึ้ง จนสามารถนำไปใช้หาเลี้ยงชีพได้ รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม เช่น เป็นผู้มีความเมตตาากรุณา มีความกตัญญู มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ ความเพียร ความกล้าหาญ นอกจากนี้ยังเป็นผู้รู้จักเหตุผล และรู้จักใช้เหตุผล รู้จักตนเอง รู้จักสังคม ปรับตัวได้กับคนทุกชั้นทุกวัย เป็นต้น การศึกษาจึงควรมีบทบาทหล่อหลอมให้เยาวชนซึ่งอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนให้เป็นพลเมืองดีที่มีคุณภาพ เพื่อช่วยพัฒนาประเทศได้อย่างแท้จริง กังพระราชดำรัสของพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน พระราชทานเนื่องในโอกาสปีเกิดสากล (2522) ความว่า

เด็กจะเป็นผู้รับช่วงทุกอย่างจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระรับผิดชอบในการดำรงรักษาความผาสุก สงบ ของประชาชนในโลก ดังนั้นเด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลาความคิด จิตใจให้ประณีต ให้มีศรัทธามั่นคง ให้มีคุณงามความดีมีความประพฤติเรียบร้อยสุจริต และมีปัญญาฉลาดแจ่มใสในเหตุในผล หน้าที่นี้เป็นของทุกคนที่จะต้องร่วมมือกันกระทำโดยพร้อมเพรียงสม่ำเสมอ ผู้ที่เกื้อกอนผานชีวิตมากอนจะกองสงเคราะห์ อนุเคราะห์ผู้ที่เกิดคามมาภายหลังควยการถ่ายทอดความรู้ ความดีและประสบการณ์อันมีค่าทั้งปวง ให้มีเมตตาเอ็นดู และควยความบริสุทธิ์ใจให้เด็กได้ทราบได้เข้าใจและที่สำคัญที่สุดให้รู้จักคิดควยเหตุผลที่ถูกตองจนสามารถเห็นจริงควยตนเอง ได้ในความเจริญและความเสื่อมทั้งปวง

สรุปได้ว่า การให้การศึกษาแก่เยาวชนนั้นต้องควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้เป็นไปอย่างค่อเนื่องและจริงจัง การสอนจริยธรรมเท่าที่ผ่านมานั้นการบอกเล่าให้รู้ว่า คุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ มีอะไรบ้าง เป็นอย่างไร ทำอย่างไร เพื่อที่จะตอบคำถามในข้อสอบนี้ได้ และทำให้ได้คะแนนมาก ๆ ไม่ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนนำไปประพฤติปฏิบัติจริงตามที่ได้เรียนรู้อมา ไม่มีลักษณะของการปลูกฝัง ฝึกฝนควบคู่ไปควย และไม่มีกระบวนการติดตามผล ประเมินผลว่า นักเรียนนั้นได้เรียนรู้อแล้วนำไปประพฤติปฏิบัติบ้างหรือไม่ ข้อบกพร่องเหล่านี้ผู้รับผิดชอบในการบริหารหน่วยงานต่าง ๆ

ที่เกี่ยวข้องต่างตระหนักดี และพยายามที่จะปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาค้นคว้าวิจัยธรรม คัมภีร์คัมภีร์ของ อาณา พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (20 พฤษภาคม 2526) ดังนี้

รัฐบาลมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษา ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อเสริมสร้างบุคคลให้มีความสำนึก และรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อสังคม มีความคิด และความสามารถในการประกอบอาชีพ มีจริยธรรม คุณธรรม วัฒนธรรม พลานามัย ระเบียบวินัย มีความรัก และคำรังสิดปวัฒนธรรม ความ เป็นไทย หวงแหนแผ่นดินเกิด ตลอดจนความซามซึ้งและความสามารถมีส่วนร่วม ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ได้ระบุจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ 9 ประการ ซึ่งหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม มี 2 ข้อ คือ

ความมุ่งหมายข้อที่ 1 ให้ความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความเคารพ และปฏิบัติตามกฎหมาย ศาสนา และหลักธรรม

ความมุ่งหมายข้อที่ 5 ให้มีความมั่นคงและเยดงความเสมอภาค ความสุจริต ความยุติธรรม (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 1)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสังคมศึกษาค้นคว้าวิจัยธรรม ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับดังนี้

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

จุดมุ่งหมายข้อ 3 เพื่อสร้างเสริมให้มีคุณภาพในการดำรงชีวิต คุณธรรมประจำใจ มีคุณสมบัติต่าง ๆ อันพึงประสงค์ของสังคมไทย (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 64)

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

จุดมุ่งหมายข้อ 1 เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของจริยธรรมว่าเป็นเรื่อง
ที่จำเป็นต่อชีวิต และเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาได้

จุดมุ่งหมายข้อ 2 เพื่อให้รู้จักใช้มาตรฐานการตัดสินใจที่ดี และความซื่อ
สัตย์ได้ถูกต้อง

จุดมุ่งหมายข้อ 6 เพื่อให้ตระหนักถึงคุณธรรมที่จำเป็นในการพัฒนาบุคลิกภาพ
และสังคม และประพฤติปฏิบัติคุณธรรมเหล่านั้นจนเป็นนิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ 2524 :
123)

จริยธรรมนั้นเสริมสร้างมาจากสติปัญญา และกระบวนการสังคมประภิต
(Socialization) ซึ่งเป็นกระบวนการอันยาวนาน นอกจากนี้สถาบันที่ทำหน้าที่ปลูกฝัง
จริยธรรมที่สำคัญ ได้แก่ โรงเรียน โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาจริยธรรม ดัง
คำกล่าวของนักการศึกษาทั้งหลาย คือ

ควิวี่ (Dewey 1968 : 18 - 19) กล่าวว่า

โรงเรียนจะต้องรับผิดชอบต่อการศึกษานักเรียนควบคู่ไปกับการให้ความรู้แก่นักเรียน
ซึ่งถือเป็นหน้าที่โดยตรงของโรงเรียน และจะต้องเป็นแหล่งสร้างจริยธรรมให้แก่
นักเรียน โดยจัดหาบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับสังคม สอนให้นักเรียนรู้จักการอยู่ร่วมกัน มี
ความเป็นมิตรต่อกัน และความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมที่อยู่รอบตัว ตลอดจนเตรียม
นักเรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมด้วย ฉะนั้นสภาพของห้องเรียนควรมีสภาพเหมือน
ชีวิตในสังคมจริง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักเกณฑ์การตัดสินใจในด้านจริยธรรม เหมือน
กับสังคมภายนอก

เคย์ (Kay 1975 : 357) ได้กล่าวไว้ว่า

ภาระหน้าที่อันสำคัญของโรงเรียนที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ การที่จะคงพยายามช่วยเหลือร่วมมือกับทางครอบครัว เพื่อปลูกฝังจริยธรรมให้เป็นผลสำเร็จ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่สำคัญคือ ระหว่างระดับประถมศึกษาอยู่กับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นงานที่ทองคำเน้นการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางค่านิยมจริยธรรม เพื่อให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนต่อไป

สรุปได้ว่า โรงเรียนเป็นสถาบันที่ให้ทั้งความรู้ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพต่าง ๆ แก่นักเรียน และยังทำหน้าที่ปลูกฝังจริยธรรม โดยมีหลักสูตรและบทเรียนที่แน่นอน มีวิธีปลูกฝัง ถ่ายทอด และประเมินผลอย่างมีระบบ ประกอบกับมีการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงเท่ากับเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ปลูกฝังจริยธรรมให้แก่สมาชิกในสังคมโดยตรง

ลักษณะกลุ่มวิชาสังคมศึกษา อันประกอบด้วยวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษา และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นสาขาวิชาที่ช่วยพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เสริมสร้างให้เป็นผู้มีความรู้ เจตคติ ทักษะ และกระบวนการอันจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และสงบสุข วิชาสังคมศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการประกอบการตัดสินใจ เพื่อเลือกแนวทางปฏิบัติอย่างเหมาะสม ถูกต้อง นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานสำคัญของเจตคติและค่านิยม ดังกล่าวของ คัทลาส (Douglass 1967 : 104) ความว่า

การสอนสังคมศึกษาไม่เพียงแต่จะให้ความรู้ในด้านเนื้อหาอันเป็นข้อเท็จจริงเท่านั้น ยังต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ เป็นพื้นฐาน ได้แก่ แนวความคิด หลักการต่าง ๆ ทักษะและค่านิยม องค์ประกอบเหล่านี้จะทำให้เด็กสามารถเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ ก่อให้เกิดกระบวนการในการสรุป ก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะ เจตคติ ค่านิยม ตลอดจนอุปนิสัยเป็นสำคัญ อันจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางในเรื่องของความคิด ความเข้าใจในที่สุด

ซึ่งสอดคล้องกับที่ เฟนตัน (Fenton 1967 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า "ความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษานั้น มุ่งที่จะเตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี สอนเยาวชนให้รู้จักคิด และเป็นวิชาที่ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่เยาวชน"

จริยธรรมเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งในวิชาสังคมศึกษา ที่มีบทบาทสำคัญในการเตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี ดังนั้น กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้บรรจุลักษณะวิชาจริยธรรมไว้ในวิชาสังคมศึกษาระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมทั้งได้ระบุจุดประสงค์การสอน ซึ่งระบุไว้ในตำราเรียนระดับชั้น ม.1 , ม.2 , ม.3 และ ม.4 ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 64 และ 2524 : 123)

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรม คุณธรรม ค่านิยม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนคุณประโยชน์ของศาสนา และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
2. เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อจริยธรรม คุณธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของชาติ ตลอดจนจนเพื่อเป็นหลักในการเลือกค่านิยมของตน
3. ให้นักเรียนรู้จักใช้มาตรฐานในการตัดสินความดี ความชั่ว ความถูก ความผิดของปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ผลงานและพฤติกรรมของบุคคลได้อย่างมีหลักการและเหตุผล

กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางการศึกษา มีความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยแขนงต่าง ๆ และเป็นที่ยอมรับของคนหลายประเภท ขณะเดียวกันก็เป็นแหล่งที่ก่อเกิดอาชญากรรมมากที่สุดตามสภาพแวดล้อมของเมืองใหญ่ และมีแหล่งอบายมุขมากมาย ซึ่งเป็นข่าวทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นแหล่งที่เกิดความบกพร่องทางคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคมเบื้องหลังปัจจุบัน ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวแล้วข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ "ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร"

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา ย่อมก่อให้เกิดมโนคติหรือความคิดรวบยอด (Concept) ซึ่งจะแตกต่างกันตามประสบการณ์ในการใช้กระบวนการคิด (Conceptualization) เพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่ได้เรียนรู้มาอย่างลึกซึ้ง จนสามารถสรุปเป็นความคิดหรือมโนคติ ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการนำไปใช้ ทำให้สามารถตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง คิงาม (ลาวัญญ์ วิทยาวุฒติกุล 2526 : 13 - 16)

การตัดสินใจของมนุษย์นั้นเป็นกระบวนการทางปัญญาที่เกิดจากความคิดไตร่ตรอง เพื่อเลือกพฤติกรรมที่ตนคิดว่าถูกที่สุด คดีที่สุด หรือควรที่สุด เรียกว่า การไตร่ตรองทางจริยธรรม หรือการให้เหตุผลทางจริยธรรม (Moral Reasoning) ตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก การให้เหตุผลทางจริยธรรมนั้น มีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญาค่อนข้างสูง (พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ 2529 : 56) ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า "การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก"

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหญิง และชาย ใน

สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจะไม่ควบคุม
ตัวแปรดังต่อไปนี้ เช่น สภาพห้องสอบ พื้นฐานทางเศรษฐกิจ การอบรมเลี้ยงดู วิธีสอน
ของครู และองค์ประกอบอื่น ๆ ทางจิตวิทยาของตัวอย่างประชากร ทั้งนี้เพราะเป็น
สภาพแวดล้อมที่ไม่อาจกำหนดล่วงหน้าได้

เนื่องจากการทดสอบกระทำในภาคต้น ปีการศึกษา 2527 ฉะนั้นการเก็บ
รวบรวมข้อมูลจึงยุติในภาคต้นนี้ด้วย ทั้งนี้แบบสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจึงไม่รวมเนื้อหาวิชา
ที่กำหนดให้เรียนในภาคปลายของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คือวิชาสังคมศึกษา ส 606

ข้อตกลงเบื้องต้น

วัน เวลา ที่แตกต่างกันในการสอบถามแบบทดสอบที่นำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร ไม่มีผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรม
ในวิชาสังคมศึกษาของผู้สอบ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการเลือกที่จะ
กระทำ หรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด เหตุผลนี้แสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจ
ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมของบุคคล
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา หมายถึง คะแนนที่
ได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจจากการเรียน
จริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และ
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เฉพาะส่วนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักคุณธรรม
และจริยธรรมต่าง ๆ

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางของครูสังคมศึกษา ในการปรับปรุงการเรียนการสอน
จริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา